

foleklar Forpligtelse, og det behøves ikke nogen lang Udvikling for at vise dette. Man behøver ikke at gaa tilbage til 1772, da Fundatsen blev givet, thi det, som er Basis for hele Sagen, er, hvad der skete i 1839, da nemlig Kancelliet indgik en Overenskomst med den da værende Ceter af Gøbsket, paa hvem Retten og Forpligtelsen hvilede, og denne Overenskomst siger med tilstrækkelige og tydelige Ord, at Kancelliet overtager Skolen og Retten til at kalde Organisten, paatagende sig al Forpligtelse til at vedligeholde saavel Skolen som Orgelet, der hører dertil. Dette staar der med rene og klare Ord i Overenskomsten, og derfor er det ganske rimeligt, at Overretten, efterat der fra Ministeriets Side var anført de forskellige Grunde, som under Forhandlingerne om Sagen vare fremkomne for, at Staten ikke havde nogen Forpligtelse, ganske simpelt gav bort fra alle disse Grunde og sagde: De behøve ikke det Allermindste, thi det er aldeles utvilsomt, at Hævet over enhver som helst Lov, som det hedder i Dommen, at Forpligtelsen er tilføjet, og maa paahvile Ministeriet efter den Overenskomst, som blev indgaaet i 1839, og som naturligvis gaar ud paa, at Skolen skal tilvejebringes og bringes en saadan Stand, at den maa siges fuldstændig at fyldestgøre Fordringerne til en godt indrettet Skole, og at det Samme naturligvis skal være Tilfældet med Orgelet. Det er dette, som Dommen paalægger Ministeriet, og derefter giver man Ministeriet en lille Udvis for dets Optræden i det Hele ved at indgive det Processens Omkostninger. Efter dette vilde det være med en vis Undseelse, at jeg maatte give Ordre til paany at bringe denne Sag frem for Domstolene, og det er jo paa denne Basis, at Afgjørelsen sidst fandt Sted her. Nu er der kommet et Par Underendringsforslag frem fra den ærede Ordførers Side, og efter hans Ytringer synes jeg, at han stillede sig paa en anden Basis med Hensyn til denne Sag end hidtil. Den Gang var Spørgsmaalet dette, om man overhovedet vilde vedtage sig Forpligtelsen forinden den var sanktioneret af Højesteret, men derved vil jeg dog bemærke, at Forpligtelsen med Hensyn til Orgelet naturligvis er en lige saa stærk Forpligtelse som den anden, thi den er med tydelige og klare Ord givet i Overenskomsten af 1839. Derimod maa jeg indrømme, hvis jeg ikke misforstod den ærede Ordførers Udtalelser, ligger der i dem, at det er hans Mening, at der ikke fra Ministeriets Side skal gøres noget Forsøg med at indaakte Dommen for Højesteret, men at det er en given Sag, at man maa indrette Skolen og Orgelet, hvorimod Udgiften ikke skulde behøve at være saastor. Ja, derimod kan jeg ikke sige Noget. Efter atter og atter gjentagne og fulgte Opfordringer til at undersøge, hvad der kræves til at istandsætte Skolen eller tilvejebringe de nødvendige nye Bygninger, er det, at man er kommen til det Beløb, der her forlanges, og vi have kun oplevet

dette, at det er bleven dyrere og dyrere i de Aar, der ere hengaaede, hvad der jo egentlig ikke kan komme overraskende, det synes endog saa at det kunde blive dyrere, hvis man venter længere. Medens Ministeriet ikke har havt Grund til at antage, at det var nogen overdreven Fordring, der stillede, vil man naturligvis paase, at der kun anstilles, hvad der er fornødent. Om det vil være muligt at skaffe Orgelet tilføjet for en mindre Sum end 1,200 Rd. og at bygge Skolen for mindre end 2,500 Rd., kan jeg ikke udtale mig om. Jeg ønsker ingen af Delene for rimelig. Da man har en Overrettsdom mod sig, har man to Veie at gaa, nemlig enten at modsætte sig den og indtage, — jeg vil ikke sige en tvodsende Stilling, thi det er ikke noget passende Ord, men at gaa til Højesteret, iden at lade sig paavirke af Overrettsdommen, saaledes at man altsaa ingen Ting gjør, eller ogsaa maa man finde, at saaledes som Sagen nu staar, er det det mest Sammelige at betragte den som endt og afgjort. Men i dette sidste Tilfælde maa man i Henshold til Dommen skaffe Skolen tilføjet inden den forelagte Tid, da man ellers kommer ind i nye Forlegheder. Selvfølgelig maa man fra Ministeriets Side ikke gjøre Beføringen større end nødvendig, og i denne Retning skal jeg da gjerne paatage mig den Forpligtelse, inden Arbeidet udsæres, paany at undersøge Sagen og saa ikke gjøre mere end, hvad der findes strengt nødvendigt. Men paa den anden Side kan det dog aldrig være Højets Mening, naar man bliver nødt til at opfylde sin Forpligtelse, at man da ikke vil gjøre det paa en anstændig Maade, jeg vil ikke sige, at man skal gjøre det flot, men anstændigt skal det dog være, saaledes at enhver nødvendig Udgift undgaas. Dette med Hensyn til de Forslag, som jeg selv særlig har stillet. Med Hensyn til de forskellige Underendringsforslag, der overhovedet findes stillede fra Udvalgets Side, kan jeg selvfølgelig ikke Under end ogsaa her udtale min Anerkjendelse af den virkelige Smøbedommen, jeg har fundet, der er egentlig ikke et eneste Punkt, hvor jeg kan siges at staa i nogen bestemt Uoverensstemmelse med Udvalget. Det har jo sluttet sig ligesom til de allerfleste af Forslagene, deriblandt til nogle, som det har en sær Interesse for mig at saae. Ved et Par Punkter har Udvalget enten selv stillet et Forslag eller foreslaaet en lille Ændring i Ministerens. Jeg sigter her paa naturligvis til Forslagene under Nr. 28 og 32. Det sidste af dem, om Afbøjet Realskole, indeholder jo en Forandring, som ikke har stor Betydning, og som jeg erkjender, at der kan være Anledning til. I Bifølgelsen er der jo omtaalt, hvad der tilsigtedes. Hvad Forslaget under Nr. 28 angaar, da skylder jeg at udtale, at den ærede Ordførers Fremstilling med Hensyn til denne tabellariske Oversigt var fuldstændig korrekt, og jeg tror i Bifølgelsen, at man maa have Interesse